

ДО ЮВІЛЕЇВ

УДК 929 : 94

В. Михайлов, д-р геол. наук, проф.,
E-mail: vladvam@gmail.com

В. Шевчук, д-р геол.-мінералог. наук, проф.,
E-mail: svgeol@yandex.ua

О. Іванік, д-р геол. наук, доц.
E-mail: om.ivanik@gmail.com

В. Янченко, канд. геол. наук, зав. лаб.
E-mail: yanchen@ukr.net

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
ННІ "Інститут геології", вул. Васильківська, 90, м. Київ, 03022, Україна

І. Янченко, канд. філол. наук, доц.
Державний університет телекомунікацій,
вул. Солом'янська, 7, м. Київ, 03680, Україна
E-mail: innian@ukr.net

БОНДАРЧУК ВОЛОДИМИР ГАВРИЛОВИЧ – РОЗБУДОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

(Рекомендовано членом редакційної колегії канд.-м геол. наук О.І. Меньшовим)

У статті охарактеризовано наукову, організаційну та громадську діяльність видатного українського науковця, ректора Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, відомого геолога В.Г. Бондарчука впродовж одного із найскладніших періодів функціонування університету – з 1944 по 1951 роки. Висвітлюється його внесок у відбудову, удосконалення та подальший розвиток української науки та геологічної царини після Другої світової війни.

29 липня 2015 року геологічною та географічною спільнотою України відзначено визначну дату – 110 років від дня народження відомого геолога, геоморфолога, вченого – Володимира Гавриловича Бондарчука, академіка АН УРСР, доктора геолого-мінералогічних наук (1941), завідувача кафедри загальної геології (1935-1941, 1944-1951), ректора (1944-1951) Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка.

В.Г. Бондарчук народився 29 липня 1905 р. у с. Денишах на Житомирщині в багатодітній сім'ї робітника залізоплавильного заводу [2]. Після закінчення учительської школи в Денишах в 1921 р. вступив і в 1924 р. закінчив природничо-географічне відділення Волинського інституту народної освіти. Пропрацювавши два роки викладачем біології, фізики і хімії сільськогосподарської школи м. Білки на Коростенщині, у 1926 р. В.Г. Бондарчук вступає до аспірантури Українського науково-дослідного геологічного інституту, а в 1938 р. захищає кандидатську дисертацію "Четвертинні відклади УРСР", в 1941 р. – докторську дисертацію "Геологічний розвиток рельєфу УРСР".

У Київському державному університеті В.Г. Бондарчук почав працювати ще в 1935 р., під час Вітчизняної війни виконував обов'язки завідувача відділу неметалевих корисних копалин в Інституті геологічних наук АН Узбецької РСР, а в 1944 р. був призначений ректором Київського державного університету. У 1951 р. В.Г. Бондарчука призначають заступником Голови Ради Міністрів УРСР, в 1953–1963 рр. він очолює Інститут геологічних наук АН УРСР, а в 1963–1986 рр. – відділ геотектоніки і четвертинної геології цього інституту [2]. Володимир Гаврилович пішов з життя у 1993 р.

Цей видатний науковець здійснив неоціненний внесок у розбудову української геологічної та географічної науки та доклав величезних зусиль для розвитку та успішного функціонування Київського університету, особливо у повоєнні роки (рис. 1). Йому довелось керувати роботою університету в дуже складні часи, адже у 1944 р. розпочався наступ радянських військ під Ленінградом. Характеризуючи ті буремні часи слід відзначити, що у цей час розвивалась операція по визволенню Правобережної України. Так, 26 березня 1944 р. з'єднання 2-го Українського фронту першими вийшли до державного кордону

СРСР, у середині квітня війська 1-го Українського фронту підійшли до передгір'я Карпат. Більшу частину Правобережної України було звільнено. За наступом на Правобережній Україні 8 квітня почалась Кримська операція 4-го Українського фронту, яка завершилась 12 травня 1944 р. повним розгромом німецько-фашистського угруповання і визволенням Криму [9].

Рис. 1. В.Г. Бондарчук на посаді ректора університету

У ті нелегкі часи для зруйнованої України В.Г. Бондарчука відкликають з Узбекистану, де він керував відділом рудних корисних копалин у Геологічному інституті Узбецької філії АН СРСР у Ташкенті, і призначають проректором, а з вересня 1944 р. – ректором Київського університету. На початку Великої Вітчизняної війни він призначений ректором Київського державного університету (із 7 липня 1941 року – до евакуації університету в Харків). З 26 жовтня 1941 року по 1 лютого 1944 року Володимир Гаврилович проводить успішну наукову роботу в Інституті геології Узбецького філіалу Академії наук СРСР на посаді професора, керував відділом рудних корисних копалин. Після повернення університету до Києва В.Г. Бондарчук продовжував працювати в ньому (з червня 1944 року) професором, завідував кафедрою загальної геології, був проректором із навчальної роботи. З 7 серпня 1944 року по 15 листопада

1951 року він обіймав посаду ректора (затверджений на посаді Народним комісаріатом освіти УРСР 15 серпня 1944). Першочерговим завданням на цьому етапі для нового керівника було відновлення зруйнованих університетських навчальних корпусів, гуртожитків і лабораторій. Володимир Гаврилович інтенсивно та всебічно сприяв відновленню й зміцненню матеріальної бази

університету (рис. 2-4) [5]. Проглянувши архівні фотографії, можна лише уявити, скільки зусиль необхідно було для реорганізації не лише будівель, але й наукового потенціалу університету. Забігаючи наперед, необхідно сказати, що це завдання Володимир Гаврилович виконав з честю. До 1950 року в університеті діяло вже 12 факультетів.

Рис. 2. Червоний корпус університету після визволення Києва від нацистських загарбників. Вид з пошкодженого південного крила будівлі з вул. Володимирської і частково Ботанічного саду, листопад 1943 р. [8]

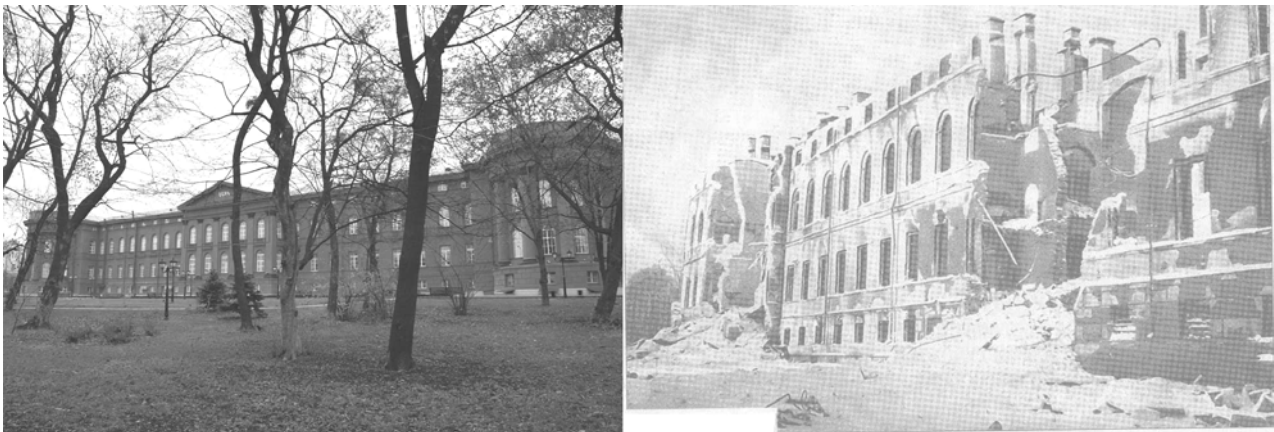

Рис. 3. Червоний корпус університету. Руйнування, вигляд з західної сторони з боку Ботанічного саду, листопад 1943 р. [8]

Рис. 4. Червоний корпус університету під час відбудови згідно з проектом відновлення та реконструкції, складеним у 1944-1945 рр. під керівництвом архітектора П.Ф. Альошина [8]

У 1944–45 навчальних роках в університеті було відкрито нові факультети: філософський, економічний та міжнародних відносин. Геолого-географічний факультет реорганізувався у два факультети: геологічний та геогра-

фічний. Створено нові кафедри на різних факультетах, розпочалося відновлення бібліотеки, кабінетів, музеїв. Постановою Ради народних комісарів УРСР від 15 червня 1945 року організовано Науково-дослідний інститут фізіо-

логії Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка [1]. За підтримки В.Г. Бондарчука в цей час починається новий якісний виток у розвитку філософії в Київському університеті. Саме тоді відроджується філософський факультет у складі трьох кафедр: діалектичного та історичного матеріалізму (завідувач проф. Ф.Ф. Єневич), педагогіки (завідувач проф. С.Х. Чавдаров) та психології (завідувач проф. О.М. Раєвський). На факультеті вивчалися латинська, грецька, англійська, французька й німецька мови, дарвінізм, історія стародавніх Греції та Риму, логіка, математика, психологія. Того ж року філософський факультет став готувати фахівців за спеціальностями філософія, психологія і логіка [12].

Багато зусиль Володимиром Гавриловичем було покладено на створення факультету міжнародних відносин з метою підготовки практичних працівників Міністерства закордонних справ. На підставі наказу наркома освіти УРСР від 18 жовтня 1944 року в Київському університеті було відкрито факультет міжнародних відносин. Очолювали факультет у перші повоєнні роки І.А. Василенко та М.П. Овчаренко.

За підтримки В.Г. Бондарчука створено Науково-дослідний інститут фізіології імені академіка Петра Богача Київського університету імені Тараса Шевченка згідно з Постановою Ради Народних комісарів України за № 867 від 15 червня 1945 року "Про відновлення роботи Науково-дослідного інституту біології при Київському державному університеті і перейменування його в Науково-дослідний інститут фізіології тварин". У той час це був єдиний інститут фізіології в Україні. У складі Інституту були затверджені сектори: загальної фізіології, фізіології центральної нервової системи і поведінки, прикладної фізіології та гістофізіології. Науковими керівниками Інституту фізіології були призначені професор А.І. Ємченко, чл.-кор. АН України Д.С. Воронцов і доцент С.Д. Шестаков. За період існування інституту основними напрямками його діяльності були розробка фундаментальних проблем фізіології травлення та з'ясування закономірностей шляхів регуляції життєдіяльності клітин, органів і функціональних систем. Ці напрямки стали основою створення в Інституті наукової школи світового рівня "Фундаментальні проблеми фізіології травлення", засновником якої був академік П.Г. Богач. У 1945-1950 роках та у 1952 році директором НДІ фізіології був доцент С.Д. Шестаков, у 1951-1952 роках – доцент В.А. Демідов [7]. Слід відзначити, що в 2010 році НДІ фізіології увійшов до складу Навчально-наукового центру "Інститут біології".

В 1944 році географічний факультет почав функціонувати як самостійний підрозділ Київського університету. В 1949 р. до існуючих кафедр фізичної географії, економічної географії, геодезії та картографії додалися новостворені кафедри метеорології та кліматології; гідрології суші. Значною заслугою В.Г. Бондарчука є заснування у 1949 р. в Київському університеті першої в Україні кафедри геоморфології.

Після розділення геолого-географічного факультету в 1944 до кінця 1945 року на геологічному факультеті було відкрито значну кількість кафедр, на яких працювали провідні геологи України: С.П. Родіонов, В.І. Лучицький, М.П. Семеновко та інші. Кафедру загальної геології очолював сам В.Г. Бондарчук. Кафедру геології СРСР – І.Є. Слензак, академік Б.І. Чернишов очолював кафедру історичної геології та палеонтології. Кафедрою мінералогії завідував М.К. Шматько, якого згодом змінив С.П. Радіонов. Кафедру петрографії очолював ак. В.І. Лучицький, а геохімії – Б.О. Гаврусевич. Кафедру корисних копалин очолював академік М.П. Семеновко. Також було створено нові кафедри: гідрогеології та інженерної геології, очолювану К.І. Маковим, та геофізичних

методів пошуків та розвідки родовищ корисних копалин, якою завідував академік В.А. Сельський, а згодом І.А. Балабушевич [5]. Такі фахівці, із значним досвідом роботи у геологічній галузі, педагогічними наробками, безумовно здійснювали великий внесок у відновлення та розвиток геологічної науки в Україні на світовому рівні.

Слід зазначити, що у травні 1945 року Володимир Гаврилович входив до складу української делегації, що брала участь в установчій конференції Організації Об'єднаних Націй (м. Сан-Франциско, США). На заключному засіданні конференції ООН було відзначено, що делегація України зробила вагомий внесок у створення ООН [10]. У сьогоденному вирії подій такі зусилля академіка В.Г. Бондарчука мають безцінне значення, оскільки сьогоденний статус України як члена Організації Об'єднаних Націй дає можливість впливати на геополітичну ситуацію у світі і бути рівноправним членом світового політичного простору, впливаючи на важливі суспільні рішення.

Незважаючи на великі труднощі у відбудові та реорганізації університету в післявоєнні роки, В.Г. Бондарчук плідно займався улюбленою справою – геологією. Не дивлячись на порівняно короткий термін його діяльності у стінах університету, закладені ним у науковий пошук та навчальний процес фундаментальні підвалини сприяли формуванню конкурентоздатної геологічної школи. З 1944 по 1951 роки ним було опубліковано шість великих праць: два підручники, видані українською мовою, зокрема із загальної геології (1946) та основ геоморфології (1950), а також чотири монографії. Перші монографії вийшли в світ 1946 року: "Тектоорогенез", "Геологічна структура УРСР" [11], у 1947 році було видано роботу "Геологічна будова УРСР" (рис. 5), а пізніше – "Минеральные богатства УССР" (1948) [4].

В.Г. Бондарчук зробив значний внесок у розвиток фундаментального напрямку в геології – тектоорогенії та вчення про тектоносферу [6], що висвітлює процес тектонічного розвитку Землі на основі положення про єдність процесу розвитку структури й рельєфу земної кори. Значна частина його наукових досліджень присвячена геології та геотектоніці території України. Він – автор першої праці з геологічної структури території України, праць із проблем глибинної геології Дніпроводонецької й Причорноморської западин, Криму, Карпат.

Характеризуючи університетський період наукової діяльності Володимира Гавриловича, особливо підкреслимо регіонально-геологічну доказову базу його концепції. Вже у "Тектоорогенії" стисло, але достатньо повно висвітлені наявні на той час дані щодо будови архейд Східноєвропейської платформи, каледонід Норвегії, Шотландії і східної Австралії, уралід Євразії, варисцид Західної Європи і Північної Америки, орогенів Середземноморського поясу Євразії і заходу Американського материка, альпід Середземномор'я, Середньої Азії та Тихоокеанського узбережжя. Зокрема, ґрунтовно проаналізовано роботи провідних дослідників тих чи інших регіонів і цей аналіз постійно супроводжується власними коментарями та висновками. Цей регіонально-геологічний аспект у творчості В.Г. Бондарчука зазнав справжнього розквіту у 50-ті та 60-ті роки минулого сторіччя, коли він сконцентрував свою увагу на проблемах геології України. Ще раз наголосимо, що В.Г. Бондарчук вирізнявся надзвичайно широким колом наукових інтересів, які істотно відображали його потяг та відданість наукам про Землю. Великий життєвий науковий доробок цієї видатної людини засвідчує загальний список наукових та навчально-методичних публікацій, що налічує понад 230 наукових праць, серед яких 27 підручників і монографій, присвячених регіональній геології, тектоніці, геоморфології, а також теоретичним питанням геології.

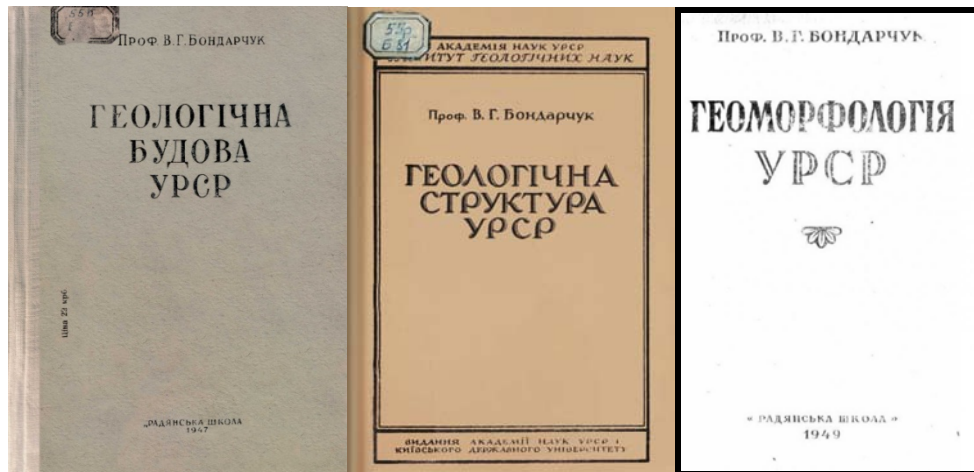

Рис. 5. Наукові праці В.Г. Бондарчука: "Геологічна будова УРСР", "Геологічна структура УРСР", "Геоморфологія УРСР"

На рівні монографічних видань, окрім вже згаданих, він опрацював проблеми структурної геоморфології, стратиграфії четвертинних відкладів, палеогеографії, лесоутворення та багатьох інших фундаментальних питань геологічних та географічних наук. Прикладами розв'язання геологічних "ребусів" на високому науково-методологічному рівні можуть бути дослідження, здійснені академіком В.Г. Бондарчуком в області геоморфології, палеогеографії та четвертинної геології. Він плідно вивчав рельєфотвірні процеси та формування четвертинних утворень у межах терасових комплексів багатьох річок України, проводив палеонтологічні вишукування, вивчаючи фауну молюсків четвертинного віку. Як узагальнення цих досліджень було визначено головні риси палеогеографії та умови осадконакопичення на території України та Молдови в антропогені.

На особливу увагу заслуговують роботи, присвячені стратифікації та стратиграфії лесового покриву України, адже вивчення еталонної лесової формації на теренах нашої держави до сьогодні є актуальним і необхідним. Загалом аналіз особливостей четвертинного періоду, вивчення льодовикових процесів та відкладів, розробка стратиграфічних схем сприяли вирішенню ряду важливих методичних та методологічних питань геології. Значення цих робіт виходить далеко за межі антропогену.

Безсумнівним є той факт, що результати наукових досліджень академіка В.Г. Бондарчука здійснили значний вплив на підвищення ефективності геологорозвідувальної справи та розвитку мінерально-сировинної бази України. Ним було докладено багато зусиль та особистої енергії для розвитку уявленн про нафтогазоносність багатьох регіонів України, зокрема Дніпровсько-Донецької западини, Причорномор'я та Чорноморської западини.

Окремо слід відзначити плідну організаційну та наукову працю академіка В.Г. Бондарчука у створенні геологічних та спеціальних карт, зокрема тектонічних і літолого-фаціальних карт України, палеогеографічних атласів тощо, які є дійсним скарбом геологічної картографії. Їх змістовність та наукова цінність до сьогодні відзначається багатьма науковцями. До того ж, В.Г. Бондарчук був активним учасником та науковим керівником геологічної зйомки у багатьох областях України.

Структурно-тектонічний напрямок наукової діяльності академіка В.Г. Бондарчука знайшов продовження у роботі школи "Структурного аналізу", що функціонує на кафедрі загальної та історичної геології ННІ "Інститут геології" Київського національного університету імені Тараса Шевченка. При цьому в рамках цієї школи визначилися два наукові напрямки: "Тектонофаціальний аналіз дислокаційної тектоніки докембрію Українського

щита" (професор О.І. Лукієнко) та "Реконструкція динамо-кінематичних умов та механізмів структуроутворення у різновікових складнодеформованих комплексах" (професор В.В. Шевчук) [3]. Нові результати досягнуто завдяки комплексуванню традиційних методів структурного аналізу та сучасних тектонофізичних і петроструктурних методів, що дозволяє ідентифікувати різновікові структурно-текстурні елементи та їх парагенезиси, що характеризують головні етапи тектогенезу; створити моделі тектонічного розвитку тих чи інших структурних форм; дати прогнозну оцінку відповідних структур.

Таким чином, наукові ідеї великого вченого знайшли продовжувачів в Україні і поза її межами, а його багатогранна творча діяльність у багатьох напрямках геології зайняла почесне місце в українській та світовій геологічній науці. У Києві, на вулиці Льва Толстого, 13, де з 1944 по 1993 рік жив вчений, встановлено гранітну меморіальну дошку (рис. 6).

Рис. 6. Фото меморіальної дошки Києві, на вулиці Льва Толстого, 13, де з 1944 по 1993 рік жив В.Г. Бондарчук

Список використаних джерел

1. Архів під час Другої світової війни періоду 1941–1945 років. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://cdiak.archives.gov.ua/v_davnix_aktiv.php.
2. Бондарчук, Володимир Гаврилович. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://ru.wikipedia.org/wiki/Бондарчук,_Владимир_Гаврилович.
3. Воєнні дії у 1944 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ukrmap.su/uk-wh11/1294.html>.
4. Гожик П.Ф. Життя і наукова діяльність академіка В.Г. Бондарчука [Текст] : збірник наукових трудов / П. Гожик, Я. Олійник, В. Стецюк // Енергетика землі, її геолого-екологічні прояви, науково-практичне використання : 36. наук. пр. – К., 2006. – С. 13-15.
5. Історія НДІ фізіології імені академіка Петра Богача. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://biology.univ.kiev.ua/naukovo-doslidna-baza/naukovo-doslidnij-institut-fiziologii-imeni-akademika-petra-bogacha/istoriya-ndi-fiziologii-imeni-akademika-petra-bogacha/1240-istoriya-ndi-fiziologii-imeni-akademika-petra-bogacha.html>.
6. Київський національний університет імені Тараса Шевченка [Текст] : імена славних сучасників / Авт.-упоряд. О. Матвійчук, Н. Струк, Ред. П.

Ромко, Редкол. В.В. Скопенко (голова) та ін. – Київ : Світ успіху, 2004. – 287 с.; 30 см. – ISBN 966-8352-00-9 (в тв. обл.).

7. Михайлов В. А. Внесок В.Г. Бондарчука у розвиток геологічної науки / В. А. Михайлов, В. В. Шевчук, О. М. Іванік // Енергетика Землі, її геолого-екологічні прояви, науково-практичне використання. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2006. – (36. наук. праця). – С. 19–21.

8. Нариси з історії геологічних досліджень у Київському університеті. – за редакцією В. Г. Молявка, О. В. Зінченка. Київ: Рада, 1999. – С. 134–143.

9. Ректори Київського університету. 1834–2006 / КНУТШ; В. В. Скопенко, В. А. Короткий, Т. В. Табенська, І. І. Тищенко, Л. В. Шевченко. – Київ : Либідь, 2006. – С. 231–233.

10. Створюємо цінність. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.logos-ukraine.com.ua/project/index.php?project=nued2&load=edu_schools_bondarchuka.htm.

11. Філософський факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Філософський_факультет_КНУ.

12. Шаталов М. М. Творці тектоорогенії. Учитель і учень (до 110-річчя академіка В. Г. Бондарчука і 90-річчя академіка І. І. Чебаненка). [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnanu_2015_6_16.pdf.

References

1. Archive during World War II period 1941–1945. (n.d.). *cdiak.archives.gov.ua*. Retrieved from http://cdiak.archives.gov.ua/v_davnix_aktiv.php [in Ukrainian].

2. Bondarchuk, Vladimir Havrilovich. (n.d.). *ru.wikipedia.org*. Retrieved from https://ru.wikipedia.org/wiki/Bondarchuk,_Vladimir_Havrilovich [in Russian].

3. Military actions in 1944. (n.d.). *ukrmap.su*. Retrieved from <http://ukrmap.su/uk-wh11/1294.html> [in Ukrainian].

4. Gozhyk, P. et al. (2005). *Zhyttia i naukova dijalnist akademika V.H. Bondarchuka* [The life and work of Academician V. Bondarchuk]. In *Ener-*

getyka zemli, yii geoloho-ekologichni proiavy, naukovo-praktychne vykorystannia [Energy of the Earth, its geological and environmental implications, the scientific and practical use] (pp. 13-15) Kyiv [in Ukrainian].

5. History of Scientific Research Peter Bogach Institute of Physiology. (n.d.). *biology.univ.kiev.ua*. Retrieved from <http://biology.univ.kiev.ua/naukovo-doslidna-baza/naukovo-doslidnij-institut-fiziologii-imeni-akademika-petra-bogacha/istoriya-ndi-fiziologii-imeni-akademika-petra-bogacha/1240-istoriya-ndi-fiziologii-imeni-akademika-petra-bogacha.html> [in Ukrainian].

6. Taras Shevchenko National University of Kyiv. (2005). *Famous persons*. Kyiv: Svit uspihku. [in Ukrainian].

7. Mykhailov, V., Shevchuk, V., Ivanik, O. (2005). *Vnesok V.H. Bondarchuka u rozvytok geologichnoi nauky* [Contribution of V. Bondarchuk to the development of geological science]. In *Energetyka zemli, yii geologo-ekologichni proiavy, naukovo-praktychne vykorystannia* [Energy of the Earth, its geological and environmental implications, the scientific and practical use] (pp. 19–21). [in Ukrainian].

8. Molyavko, V., Zinchenko, O. (Eds.). (1999). *Narysy z istorii geologichnykh doslidzhen u Kyivskomu universyteti* [Essays on the history of geological research in the University of Kiev]. (pp. 134-143) Kyiv: Rada. [in Ukrainian].

9. Skopenko, V., Korotky, V., Tabenska, T., Tischenko, I., Shevchenko, L. (2006). *Rektory Kyivskoho universytetu. 1834-2006* [Rectors of the University: 1834-2006]. (pp. 231–233) Kyiv: Lybid. [in Ukrainian].

10. Wecreate value. (n.d.). *logos-ukraine.com.ua*. Retrieved from http://www.logos-ukraine.com.ua/project/index.php?project=nued2&load=edu_schools_bondarchuka.htm [in Ukrainian].

11. Faculty of Philosophy of Taras Shevchenko National University of Kyiv. (n.d.). *uk.wikipedia.org*. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/Filosofskiy_fakultet_KNU [in Ukrainian].

12. Shatalov, M. Creators of tectoorogeny. Teacher and student: To the 110th anniversary of academician V. Bondarchuk and the 90th anniversary of academician I. Chebanenko. *nbuv.gov.ua*. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnanu_2015_6_16.pdf [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 03.09.15

V. Mykhailov, Dr. Sci. (Geol.), Prof.

E-mail: vladvam@gmail.com

V. Shevchuk, Dr. Sci. (Geol.-Min.), Prof.

E-mail: svgeol@yandex.ua

O. Ivanik, Dr. Sci. (Geol.), Assoc. Prof.

E-mail: om.ivanik@gmail.com

V. Yanchenko, Cand. Sci. (Geol.), Head of Laboratory

E-mail: yanchen@ukr.net

Institute of Geology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

90 Vasylkivska Str., Kyiv, 03022 Ukraine

I. Yanchenko, Cand. Sci. (Phil.), Assoc. Prof.

E-mail: innian@ukr.net

State University of Telecommunications

7 Solomenska Str., Kyiv, 03680 Ukraine

VOLODYMYR GAVRYLOVYCH BONDARCHUK – DEVELOPER OF UKRAINIAN SCIENCE

The article explores scientific, administrative, and public activity of V.G. Bondarchuk – prominent Ukrainian scientist, renowned geologist, rector of Taras Shevchenko State University of Kyiv in 1944–1951, the most strenuous period in the University operation. It highlights his contribution to Ukrainian geological science during the post war period to promote its further development and advancement.

В. Михайлов, д-р геол. наук, проф.

E-mail: vladvam@gmail.com

В. Шевчук, д-р геол.-минералог. наук, проф.

E-mail: svgeol@yandex.ua

О. Іванік, д-р геол. наук, доц.

E-mail: om.ivanik@gmail.com

В. Янченко, канд. геол. наук, зав. лаб.

E-mail: yanchen@ukr.net

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

УНІ "Інститут геології", ул. Васильківська, 90, г. Київ, 03022, Україна

І. Янченко, канд. філол. наук, доц.

E-mail: innian@ukr.net

Государственный университет телекоммуникаций

ул. Соломенская, 7, г. Київ, 03680, Україна

БОНДАРЧУК ВЛАДИМИР ГАВРИЛОВИЧ И ЕГО РОЛЬ В РАЗВИТИИ УКРАИНСКОЙ НАУКИ

В статье охарактеризована научная, организационная и общественная деятельность известного украинского ученого, ректора Киевского государственного университета им. Т.Г. Шевченко, геолога В.Г. Бондарчука в период одного из самых трудных этапов функционирования университета – с 1944 по 1951 годы. Описывается его вклад в восстановление, усовершенствование и дальнейшее развитие украинской науки и непосредственно геологии после Второй мировой войны.